

KÖZ-GYŰJTEMÉNYEK

Ahol az irodalom, a művészet és a történelem találkozik

Közösségi szemlélet a sümegi Kisfaludy-házban

A Sümeg központjában közel 60 éve működő intézményünk Kisfaludy Sándor,¹ a XIX. század egyik meghatározó költőjének szülőháza. Küldetésünk a költő és a Kisfaludy család emlékének ápolása, Sümeg város és környéke neves szülőiteinek, városunk történelmének, hagyományainak bemutatása, a kulturális örökség megőrzése, ezek minél szélesebb körű népszerűsítése és a helyi identitás erősítése. Ezt a célt szolgálják állandó és időszakos kiállításaink, szakmai programjaink, rendezvényeink, közösségi szemléletünk és múzeumpedagógiai tevékenységünk is.

Emlékházunk² 2016 óta egy újfajta, közösségközpontú szemlélettel működik, melynek az a célja, hogy megtaláljuk a helyünket városunk intézményi környezetében, erősebbre fűzzük a szálakat a településen élőkkel, civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel.

Kis múzeumként nagyon fontosnak tartottuk és tartjuk a közösséggel való erős együttműködések kialakítását, építését, hiszen partnerünk a közönségünk és közösségünk egyaránt. Hisszük, akkor leszünk az élő, értéket közvetítő, a XXI. századi elvárásoknak megfelelő irodalmi emlékhely, ha a közösségeinket elérjük, közösen gondolkozunk, küldetésünket a lakosok, civil szervezetek, intézmények, diákok magukénak érzik, szívesen együttműködnek velünk, aktívan bekapcsolódnak a kulturális turizmusba, közösségi szintérenként működünk és a közoktatás részévé válunk. Ezt az utat választottuk négy éve.

Első lépésként aktívan bekapcsolódtunk a városi rendezvényekbe, annak érdekében, hogy a Kisfaludy család emlékét és a gyűjteményeinket közelebb hozzassuk a látogatóink számára. A városi rendezvények alkalmával Művészetek udvarává váltunk, ahol térségi kézművesek tartottak bemutatókat, játszóházat.

Azzal, hogy „megnyitottuk” a kapunkat, elindult a közös(ségi) gondolkozás. Az utóbbi években Sümeg lakossága újra felfedezte az Emlékházat. Aktív közösségi élet költözött az ódon falak közé, életre kelt az udvar. Óvodások, iskolások, fiatalok, szülők, civil szervezetek, turisták szívesen betérnek az állandó gyűjteményeket, időszakos kiállításokat, színvonalas programokat megtekinteni, rendezvényeken vagy rendezvényötletek kitalálásában aktívan részt venni. Ezzel a döntésünkkel az emlékház a város egyik fontos közösségi színterévé vált, amire nagyon büszkék vagyunk.

Idén, a Múzeumok Majálisa rendezvényen *Közösségi Múzeum* elismerésben részesültünk. Az elismerést 16 muzeális intézmény kapta meg a Nemzeti Múzeumban rendezett átadási ünnepségen. A *Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás* című projekt³ keretében a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ

1 Sümeg, 1772. szeptember 27.–Sümeg, 1844. október 28.

2 <http://www.mire.hu/hu/museums/116>

3 <https://cselekvokozossegek.hu/rolunk/a-projektrol/>

kezdeményezése alapján az elismerést azon muzeális intézményeknek ítélik oda, amelyek közösségi részvételi alapon működnek, vagy letették a társadalmiasítás⁴ alapjait, bevonják munkájukba a helyi lakosságot, a civil szervezeteket, egyéb partnereket.

Az elismerést annak köszönhetjük, hogy három éve folyamatosan szervezünk – sok esetben alulról jövő kezdeményezések alapján⁵ – települési értékeket bemutató időszaki kiállításokat, szakmai előadásokat, múzeumi estétet, koncerteket, civil fórumokat, gasztronómiai programokat, versünnepet, múzeumpedagógiai foglalkozásokat, családi játszótárszínházakat, közösségi fotópályázatokat.

Számos együttműködésen alapuló pályázati programban veszünk részt. Projektjeinkben kiemelt szerepet kap a települési értékek bemutatása, a helyi identitás erősítése, a családok, fiatalok és civil szervezetek bevonása. Örömmel fogadunk diákokat a közösségi szolgálat idejére vagy diákmunkára, akik szívesen visszatérnek hozzánk önkéntesként is. Aktívan részt veszünk a Sümeg Értéktár Bizottság munkájában, a *Közösségek hete* rendezvénysorozat fő szervezői, a *Helyi identitás és kohézió erősítése a Sümegi járásban* című projekt koordinátorai vagyunk.

Célunk, hogy a Kisfaludy Emlékház mint színvonalas irodalmi tudásbázis, turisztikai attrakció és közösségi tér legyen pozicionálva Sümeg város kulturális intézményeinek rendszerében, együttműködve a települési és térségi civil szervezetekkel, intézményekkel és lakosokkal.

Rövid és hosszú távú, egymásra épülő fejlesztési koncepcióval rendelkezünk. Ez a koncepció meghatározza az infrastrukturális és az állandó kiállításokhoz kapcsolódó tartalmi és eszközbeszerzési fejlesztéseinket. Minden programot szorosan átsző a közösségi szemlélet.

2017-ben pályázati támogatással megfogalmaztunk egy új állandó kiállítási koncepciót, melynek célja Kisfaludy Sándor tárgyi és szellemi örökségének széles körű bemutatásához állandó, interaktivitást is használó kiállító terek megvalósítása.

A megújuló kiállításunk címe: *Kisfaludy megszólal – egy romantikus életút érzelmi kottája*. Ez a koncepció képezi az alapját a fejlesztéseinknek három évre ütemezve.

Idén kialakítottuk a Himfy⁶ Pontot, egy közösségi bázist. Az együttműködésen alapuló projektünk célja a fiatalok helyben tartása, szemléletformálása, művészeti nevelése és a civil szervezetek bevonása. A projekttel lehetőségünk nyílik gyűjteményeinket interaktív módon bemutatni, iskolaidőben lehetőséget nyújtani kihelyezett órák, foglalkozások, programok megtartására, iskolaidőn kívül a szabadidő hasznos eltöltésére vagy egy kellemes közösségi beszélgetésnek is helyet biztosítani. További pályázat révén megújul az elektromos hálózat, és a szociális blokk, állagmegóvási munkákat végzünk a tetőn és természetesen az állandó kiállítás interaktív eszköz- és tartalmi fejlesztései is folyamatban vannak.

Miért is fontos számunkra a Kisfaludy-kultusz építése?

---

4 A társadalmiasítás a közösségfejlesztés eredményeinek fontos mutatója. A társadalmiasítás és a közösségfejlesztés párhuzamos folyamatai egymást erősítik, illetve generálják. A közösségfejlesztés folyamatainak, pl. a közösségi részvételen alapuló tervezés és döntéshozás folyamatainak sikerességét jól mutatja a társadalmiasítás elért szintje. <https://cskwiki.hu/tarsadalmiasitas/>

5 Néhány közösségi kezdeményezés alapján szervezett program: csipkekiállítás, 50 éves a Belgyógyászat kiállítás, közösségi fotókiállítások, térségi betlehemkiállítások, *Értékeink* kiállítássorozat, *Mézeskalács mustra*, húsvéti közös tojásfadíszítés, *Civilek az emlékházban* rendezvénysorozat, *Himfy versünnepe*, *Levendula Alkotóműhely – Családi napok, Kóstold meg a Vidék ízeit – helyi termék tízórai az Aktív Nagykkel, Művészpiknik*.

6 Kisfaludy írói álneve.

Sümege városa egy gyönyörű pannon település az idealizált, Jókai-féle Tempe-völgyben.⁷ A magyar romantika egyik legolvasottabb írója szerint Sümege a „*legregényesebb fekvésű*” városka, mely a Csobánc, a Tátika, Rezi és Somló várainak, völgyeinek és regéinek költőjét, Himfyt, a szerelmi lírájáról ismert poétát, Kisfaludy Sándort adta nekünk. Kisfaludy Sümege híres szülőtte, élete és költészete átszövi városunk identitását. Intézmények, rendezvények viselik nevét.

Kisfaludy Sándor több nyelven beszélő, rajzolni és hegedülni tudó, világlátott testőr katona, korának Don Juanja volt egy személyben. Született polihisztor, aki huszonkilenc évesen berobbant az irodalomba verseskötetével, a Himfy álnéven írt, a *Himfy szerelmei* – *A kesergő szerelem* című művével. Fiatalon hagyta el otthonát, bejárta Európát, majd a napóleoni háborúk után tért vissza Sümege felelőségével, Szegedy Rózával, akivel nagy boldogságban élt több mint 30 évig.

Kisfaludy Sándor aktív szerepet vállalt a magyar nyelv jogállásáért harcolók soraiban, s bár több európai nyelven beszélt, irodalmi munkássága az anyanyelv ápolását szolgálta. Egy olyan időszakban, amikor az állam nyelve a német, az egyházé a latin, Kisfaludy magyarárt írta remekait.

Az 1820-as évektől egyre intenzívebben dolgozott a magyar közművelődés érdekében. Részt vállalt az első magyar nyelvű irodalmi lap, az *Auróra*⁸ elindításában, neki köszönhető a Dunántúl első kőszínházának⁹ megnyitása Balatonfüreden.

A Kisfaludy Sándor- emlékkiállítás egy részlete

7 Jókai Mór *A magyar Tempe-völgy* című útleírásában a Balaton-felvidéket – Keszthely, Sümege, Badacsony, Balatonfüred – a görög Tempe-völgyhöz, a múzsák mitológiai otthonához hasonlította.

8 *Aurora* – Hazai Almanach 1822–1837.

9 http://www.helyismeret.hu/index.php?title=Az_egykori_k%C5%91sz%C3%ADnh%C3%A1z

Az emlékkiállításban kéziratai mellett itt őrizzük személyes tárgyait, íróasztalát, kártyáit, utazóládáját, testőrsipkáját, katonai térképét, pipaszurkálóját, nagyítóját, aranymérlegét, háztartási naplóját, szerelme elefántcsontra festett akvarell arcképét. Izgalmas tárgyunk a misztikus Lavater-féle koponya, amelyet 2018 óta egy 3D-bemutató keretében ismerhetnek meg közelebbről. A legenda szerint Kisfaludy maga hozta haza Svájcból az ikonikus tárgyat, melyre a névadó orvos saját kezűleg rajzolta a fel a különböző hajlamok és érzékek helyét. Az emlékkiállításban kapott helyet felesége, Róza és testvére, Kisfaludy Károly költő néhány személyes tárgya is.

Az irodalomtörténeti tárlaton kívül a Városi Múzeum egyéb kiállításai is itt kaptak helyet: a Darnay Kálmán-emlékkiállítás, a Sass-Brunner festőcsalád képei, a fazekasgyűjtemény, az iparművészeti kiállítás, valamint, az egyház- és várostörténet egyéb helyi emlékei, illetve Horváth Márton üvegművész életmű-kiállítása is.

Térjenek be hozzánk, ismerjék meg a reformkori költő izgalmas életét és városunk értékeit! Látogatóinkat sok szeretettel várjuk, keddtől szombatig, 9 órától 16 óráig. Elérhetőségeink: <http://sumegmk.hu/kisfaludyemlekhaz>; <https://www.facebook.com/KisfaludyEmlekhaz/>; cím: 8330 Sümeg, Kisfaludy tér 2.; telefon: +36-70-4664036; e-mail: kisfaludyemlekhaz@gmail.com

Oszkai Réka

HÍREK

A határon túli magyar örökséget bemutató sorozat a Kossuth Rádióban. *Hiszek egy hazában* címmel a határon túli magyar örökséget, a magyar kultúra évezredes értékeit, a külhoni magyarság szellemi és anyagi alkotásait bemutató új, 200 részes sorozat indul a Kossuth Rádióban – jelentette be a kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos 2020. január 12-én Budapesten, sajtótájékoztatón. V. Németh Zsolt közölte, az Agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság támogatásával megvalósuló sorozat apropója, hogy 2020-at az Országgyűlés a nemzeti összetartozás évének nyilvánította, emlékezve a trianoni békediktátum 100. évfordulójára. Egyúttal hozzátette: lehetőség kínálkozik arra, hogy a 2010-ben megkezdett határokon átvéelő nemzetegyesítés eredményeit is megmutassák, a *Hiszek egy hazában* című sorozat pedig ebbe illeszkedik. Az új műsor kifejezetten az elcsatolt nemzetrészek magyarságának értékeit mutatja be; azt, hogy Kárpátalja, Erdély, a horvátországi magyarság, a Muravidék, az Órvidék és a Felvidék mivel gazdagította az egyetemes magyar kultúrát – mondta. A Kossuth Rádió *Jó reggelt, Magyarország!* című műsorában, a félhetes hírek előtt elhangzó kétperces műsorrészekből sajátos magyar életmód, életforma is körvonalazódik, amelynek megvédését, megóvását a Hungarikum Bizottság és az agrártárca is feladatának tekinti – közölte a kormánypárti politikus. (MTI, 2020. jan. 13.)